ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 18 (1092) ● Чацвер, 15 мая 1975 г. ● Цана 2 кап. ● Газета выходзіць з 1935 г.

Сёння ў нумары:

● АДКРЫЦЦЁ ПАМЯТНАГА ЗНАКА ● НАСУСТРАЧ ВЫБАРАМ ● ФОТАРЭПАРТАЖ З ДЗЯРЖЭКЗАМЕНА ● ПРАКТЫКА ● ЮРЫДЫЧНАЯ КАНСУЛЬТАЦЫЯ ● ЗДЫМАЮЦЬ ФОТААМАТАРЫ

СІМВАЛ НАШАЙ ПАМЯЦІ

МІТЫНГ КАЛЕКТЫВУ УНІВЕРСІТЭТА, ПРЫСВЕЧАНЫ АДКРЫЦЦЮ ПАМЯТНАГА ЗНАКА СТУДЭНТАМ, АСПІРАНТАМ, РАБОЧЫМ І СЛУЖАЧЫМ, ПРАФЕСАРАМ І ВЫКЛАДЧЫКАМ БДУ, ЗАГІНУЎШЫМ У ГАДЫ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

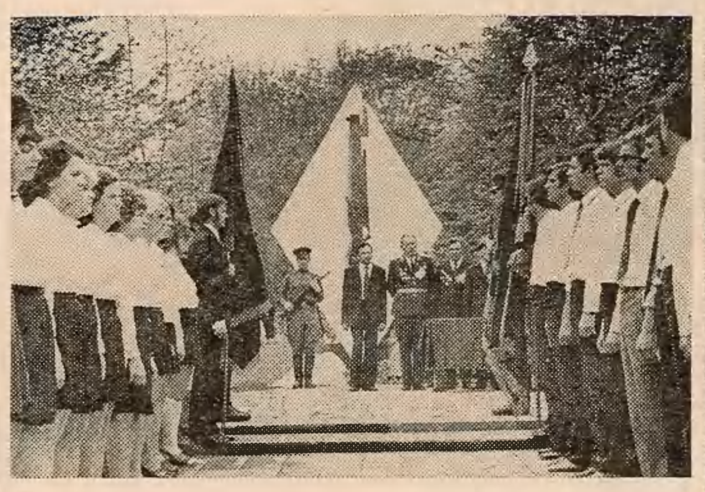

На ўсёй тэрыторыі Універсітэцкага гарадка 7 мая панавала ўрачыстасць. Апоўдні ля маладых квітнеючых дрэў насупраць юрыдычнага корпуса сабраліся сотні людзей: ветэраны вайны, госці універсітэта, моладзь. Рукі іх асцярожна трымалі палымнеючыя цюльпаны, яркачырвоныя гваздзікі і розы.

Пад гукі гімнаў Савецкага Саюза і Беларускай ССР унесены сцягі. Перад мікрафонам — кіраўнікі універсітэта, грамадскіх арганізацый, былыя франтавікі, партызаны і падпольшчыкі. Адкрыла мітынг сакратар парткома Т. Я. Дударава.

Мінута маўчання. Ціха схіліліся галавы перад памяццю тых, хто аддаў сваё жыццё за нашу Радзіму.

І зноў узляцелі над галовамі людзей урачыстыя гукі музыкі. Знята пакрыўка — і перад прысутнымі беласнежны ромб, падзелены надвае вінтоўкай, як прастрэлены наскрозь нагрудны значок ВНУ. А побач — надпіс: «Светлай памяці тых, што ад роднага універсітэта пайшлі на свяшчэнную бітву з фашызмам і смерцю герояў палеглі ў змаганні, каб вечна свяціла над нашай Радзімаю сонца свабоды».

Слова атрымлівае былы удзельнік і арганізатар падполля ў гады вайны ў Чэрвені, намеснік камісара партызанскага атрада, рэктар БДУ, прафесар У. М. Сікорскі.

Сёння, гаворыць ён, мы прыбавілі яшчэ адзін сціплы знак удзячнасці памяці нашага калектыву тым, хто пайшоў са сцен роднага універсітэта і не вярнуўся з цяжкіх дарог вайны. Іх было многа — студэнтаў, выкладчыкаў, прафесараў, аспірантаў. Вечная памяць вам, слаўныя нашы сыны і дочкі! Але мы абавязаны добра ўсведамляць і помніць, што самай лепшай памяццю, самым лепшым манументам загінуўшым будуць нашы выдатныя поспехі ў вучобе, навуцы, наш уклад у вялікую справу будаўніцтва камунізму.

Выступае былы франтавік, Герой Савецкага Саюза, выкладчык М. Я. Зайцаў:

— Як вечны свяшчэнны агонь на магілах вядомых і невядомых герояў, так будуць вечнымі мужнасць, гатоўнасць да подзвігу, самыя высокія маральныя якасці савецкіх людзей, будзе вечнай памяць аб тых, хто праявіў гэтыя якасці ў цяжкі для Радзімы час.

Аб суровых гадах змагання расказаў прысутным былы партызан, дацэнт універсітэта А. В. Царук.

Былы студэнт БДУ, які ў 1941 годзе разам з таварышамі пайшоў на фронт, цяпер — кандыдат гістарычных навук, І. В. Марчанка ад імя савета ветэранаў павіншаваў сабраўшыхся са святам Перамогі, запэўніў, што яго пакаленне заўсёды гатова выканаць свой свяшчэнны грамадзянскі доўг.

Вайна — гэта незабыўныя запаветы нам, маладым. Аб гэтым гаварыла студэнтка гістарычнага факультэта Галіна Ільяшчук:

— Дарагія ветэраны, вам, прынёсшым пераможную вясну 1945-га, вам, чыю маладосць апаліла вайна, глыбокае наша прызнанне і ўдзячнасць.

Ля мікрафона — сакратар камітэта камсамола БДУ У. Навумовіч. У адзіным дыханні паўтарае юнацтва 70-х гадоў словы клятвы на вернасць партыі, Радзіме. Быць дастойнымі бяссмерця байцоў — справа камсамольскага гонару. Служыць свайму народу, захоўваць і памнажаць славу Радзімы з натхненнем клянуцца студэнты.

Мітынг аб'яўляецца закрытым. Людзі не спяшаюцца разыходзіцца.

Пройдуць гады. Але ў радасную ці цяжкую хвіліну мы будзем прыходзіць сюды, на гэта свяшчэннае месца, і маўклівыя камяні, увабраўшыя ў сябе мары, надзеі, подзвігі ваеннага пакалення, будуць выслухоўваць нашы шчырыя споведзі.

С. ШЫДЛОЎСКАЯ.

Фота **В. Драчова.**

ВЫСОКАЕ ДАВЕР'Е

НАСУСТРАЧ ВЫБАРАМ

У абстаноўцы вялікага палітычнага і працоўнага ўздыму працягваецца ў нашай краіне падрыхтоўка да выбараў у Вярхоўныя Саветы саюзных і аўтаномных рэспублік і ў мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных. Гэта важная кампанія праводзіцца ў год 30-годдзя вялікай Перамогі, у год 70-годдзя першай рускай рэвалюцыі, у полымі якой нарадзіліся Саветы—праобраз Савецкай улады.

Увесь савецкі народ з гарачым натхненнем сустрэў пастанову красавіцкага (1975) Пленума ЦК КПСС аб скліканні 24 лютага 1976 года чарговага XXV з'езда КПСС.

Па ўсёй краіне ў атмасферы адзінадушша і згуртаванасці савецкіх людзей вакол КПСС і яе Цэнтральнага Камітэта пачалося вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўных Саветаў саюзных рэспублік.

У абстаноўцы ўсеагульнага ўздыму 11 мая ва універсітэце прайшоў сход прафесарска-выкладчыцкага саставу, студэнтаў і супрацоўнікаў па вылучэнню кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета Беларускай ССР па Малінінскай выбарчай акрузе № 5. На павестцы дня два пытанні:

1) аб вылучэнні кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР;

2) выбранне прадстаўнікоў на акружную перадвыбарную нараду.

Сход кароткай уступнай прамовай адкрыла сакратар парткома універсітэта Т. Я. Дударава. Для вядзення сходу быў выбраны прэзідыум у складзе 13 чалавек.

На сходзе прысутнічалі прадстаўнікі партыйных органаў: загадчык аддзела навукі і навучальных устаноў Мінскага гаркома партыі Г. С. Мароз, першы сакратар Ленінскага райкома партыі Я. Л. Шаўчэнка, сакратар па прапагандзе Кастрычніцкага райкома КПБ Н. В. Фокіна. Сход запрасіў прадстаўнікоў партыйных органаў заняць месцы ў прэзідыуме.

Слова прадастаўляецца прарэктару універсітэта У. Р. Івашыну. Ён прапануе выбраць ганаровы прэзідыум сходу ў саставе Палітбюро ЦК КПСС на чале з Генеральным сакратаром ЦК КПСС Л. І. Брэжневым. Сход адзінадушна прымае гэту прапанову.

Па першаму пытанню павесткі дня слова прадастаўляецца дэкану біяфака, прафесару А. Ц. Пікулеву. Выступаючы прапанаваў вылучыць кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР па Малінінскай выбарчай акрузе № 5 рэктара універсітэта, члена-карэспандэнта АН БССР, доктара, прафесара У. М. Сікорскага і даў характарыстыку яго працоўнай і грамадскай дзейнасці. А. Ц. Пікулеў адзначыў, што за 25 гадоў работы ва універсітэце У. М. Сікорскі прайшоў шлях ад асістэнта да прафесара і рэктара універсітэта і з'яўляецца высокакваліфікаваным спецыялістам у галіне філасофіі і гісторыі КПСС, умелым арганізатарам, актыўным грамадскім дзеячом.

Са студзеня 1942 года У. М. Сікорскі працаваў у Чэрвеньскай падпольнай групе. Пасля разгрому падпольнай групы гестапаўцамі ў жніўні 1942 года У. М. Сікорскі разам з некалькімі ўцалелымі таварышамі прыняў удзел у арганізацыі партызанскага атрада імя К. Я. Варашылава і з лістапада 1942 года працаваў палітруком у атрадзе, а з сакавіка 1943 года — намеснікам камісара атрада. У 1943 годзе ён прыняты кандыдатам у члены ВКП(б), а ў 1945 — у члены партыі.

Прамоўца звярнуўся з прапановай да ўдзельнікаў сходу падтрымаць вылучэнне рэктара БДУ Усевалада Міхайлавіча Сікорскага кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР.

Студэнтка філфака Людміла Агароднік у сваім выступленні ад імя ўсіх студэнтаў універсітэта падтрымала вылучэнне У. М. Сікорскага кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР.

У сваіх выступленнях начальнік вучэбнага аддзела В. С. Далгарукаў, сакратар камітэта камсамола У. А. Навумовіч, намеснік загадчыка кафедры гісторыі КПСС гуманітарных факультэтаў Я. А. Васілеўская горача падтрымалі вылучэнне рэктара універсітэта У. М. Сікорскага кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР.

Сход адзінадушна прагаласаваў за вылучэнне кандыдатам у дэпутаты вышэйшага органа ўлады рэспублікі У. М. Сікорскага і звярнуўся да яго з просьбай даць згоду балаціравацца ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР.

Па другому пытанню павесткі дня выступіў намеснік сакратара парткома універсітэта Г. Я. Рылюк. Ён зачытаў спіс кандыдатур, якіх прапануюць накіраваць на акружную перадвыбарную нараду па Малінінскай выбарчай акрузе № 5 па выбарах у Вярхоўны Савет БССР. Сход адзінадушна выбраў названых таварышаў прадстаўнікамі ад калектыву БДУ на акруговую перадвыбарную нараду.

На гэтым сход закончыў сваю работу.

З УДЗЕЛАМ ГАСЦЕЙ

Напярэдадні свята вялікай Перамогі ва універсітэце адбылася навукова-тэарэтычная канферэнцыя, прысвечаная 30-годдзю Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне 1941—1945 гадоў. На канферэнцыі прысутнічалі госці, вядомыя вучоныя з ГДР, ПНР, НРБ. Адкрыў канферэнцыю рэктар універсітэта, доктар філасофскіх навук, прафесар У. М. Сікорскі. Яго даклад «Камуністычная партыя — натхніцель і арганізатар вялікай Перамогі» з вялікай цікавасцю быў праслуханы прысутнымі.

Дацэнт кафедры гісторыі СССР Л. А. Міхайлоўскі прачытаў даклад «Працоўныя Мінска ў барацьбе з нямецка-фашысцкімі захопнікамі ў гады Вялікай Айчыннай вайны».

На чарговым пасяджэнні, якое адбылося на другі дзень, з дакладам «Рашаючая роля Савецкага Саюза ў разгроме фашысцкай Германіі ў другой сусветнай вайне» выступіў дацэнт кафедры гісторыі СССР К. І. Осіпаў.

Затым слова было прадастаўлена госцю з ГДР прафесару, доктару Іенскага універсітэта Дзітэру Фрыке. Ён прачытаў даклад «Гісторыкі ГДР і ідэалагічныя задачы ў сувязі з 30-годдзем вызвалення нямецкага народа ад гітлераўскага фашызму слаўнай Савецкай Арміяй».

Прафесар, доктар Ягелонскага універсітэта (Польшча) Марыян Згорняк звярнуўся да прысутных з выступленнем «Уклад польскага народа ў перамогу над фашызмам і ўдзел Войска Польскага на завяршаючым этапе вайны ў разгроме гітлераўскай Германіі».

Значэнне перамогі Савецкай Арміі для паспяховага здзяйснення сацыялістычнай рэвалюцыі 9 верасня 1944 года ў Балгарыі было раскрыта ў дакладзе дацэнта Сафійскага універсітэта Стойка Колева.

У заключэнне выступіў прафесар, доктар Іенскага універсітэта Манфрэд Вейсбекер. Ён прачытаў даклад «Аб ролі руху супраціўлення ў вызваленні нямецкага народа і ў будаўніцтве новага грамадскага ладу ў ГДР».

На гэтым канферэнцыя закончыла сваю работу.

Госці з ГДР, ПНР, НРБ азнаёміліся з нашым універсітэтам, наведалі памятныя мясціны горада.

Гэтая вестка першамайскім ранкам абляцела усю зямлю: сілы вызвалення ўвайшлі ў Сайгон, Паўднёвав'етнамская адміністрацыя апавясціла аб спыненні супраціўлення. А яшчэ праз некалькі гадзін было аб'яўлена аб поўным вызваленні Сайгона.

Гэтага дня доўгія гады чакаў в'етнамскі народ. Чакаў і змагаўся за тое, каб ён надышоў — доўгачаканы дзень перамогі.

В'етнамскія студэнты, якія навучаюцца ў БДУ, радасна адзначаюць свой дзень перамогі.

Фота У. БУДАЯ.

ДАПАМАГАЦЬ І НАКІРОЎВАЦЬ

Студэнт І курса — гэта яшчэ зусім бездапаможны ўчарашні школьнік, які зараз павінен самастойна, без класнага кіраўніка, а ў большасці выпадкаў і без бацькоў, рашаць усе пытанні, якія абрушваюцца на яго.

Як рыхтавацца да заняткаў? Сістэма ж навучання значна адрозніваецца ад школьнай. Як пісаць канспект лекцый, што такое сесія і г. д.? Мноства невядомых. І вось тут на дапамогу павінен прыйсці куратар. Яго слова, слова старэйшага таварыша, вельмі неабходна першакурсніку. І самая важная, на мой погляд, функцыя куратара ў студэнтаў І курса — гэта дапамагчы першакурсніку сабрацца, сканцэнтравацца, накіраваць яго на галоўнае — вучобу. Вялікую дапамогу ў гэтым куратару аказвае сама група, калі ў ёй добры калектыў. Стварыць здаровы, спаяны калектыў у групе — таксама вельмі важная задача куратара.

Немалую ролю ў зладжанай, рытмічнай рабоце групы іграе актыў. Да выбару гэтага актыву патрэбна адносіцца вельмі асцярожна, уважліва, а не фармальна.

Мне хочацца некалькі слоў сказаць пра 9-ю групу І курса фізічнага факультэта, якая, як мне здаецца, якраз і прадстаўляе дружны калектыў, узначальваемы актывам групы.

Сапраўды, у гэтай групе староста В. Чаеўскі, староста патока А. Кухто, камсорг М. Краўцова заўсёды могуць быць прыкладам для іншых: яны добра вучацца, прынцыповыя ў адносінах да сябе і да іншых. Сярод актывістаў і такія студэнты, як Т. Кудзіна, Г. Траянава, Б. Клімковіч. Дзякуючы агульным намаганням актыву і ўсіх студэнтаў склаўся спаяны калектыў, у якім усе пытанні рашаюцца па-дзелавому.

Многа яшчэ цяжкасцей сустракаецца на шляху ў першакурсніка, але ў 9-й групе ў іх пераадольванні прымае ўдзел кожны. Усе парушэнні дысцыпліны — спазненні на заняткі, пропускі, нездавальняючыя адзнакі — з'яўляюцца прадметам гарачых абмеркаванняў на камсамольскіх сходах. Да парушальнікаў падыходзяць вельмі строга. Вось такая барацьба ўсіх за аднаго і аднаго за ўсіх дазволіла групе заняць другое месца на патоку па паспяховасці.

Накіроўваючы работу студэнтаў, куратару, аднак, не трэба падаўляць самастойнасць, ініцыятыву студэнтаў. Наадварот, гэтыя якасці патрэбна развіваць і ўлічваць пры складанні плана работы групы. Многія мерапрыемствы студэнты могуць арганізаваць і правесці зусім самастойна.

Л. ІСАЧАНКАВА,
ст. выкладчык кафедры агульнай фізікі.

ПРАКТЫКА

ДА СУСТРЭЧЫ, ЛЕНІНГРАД!

Па добрай традыцыі студэнты-выпускнікі гістарычнага факультэта кожны год накіроўваюцца на гісторыка-азнаямленчую практыку ў Ленінград. Зусім нядаўна правялі і мы 10 незабыўных дзён у горадзе на Няве.

Сустрэча з новым горадам заўсёды хвалюе, а калі гэта Ленінград, хвалюешся ўдвая. Горад рэвалюцыі, дзе кожны «камень Леніна ведае», горад, які перамог блакаду, ён адзін з прыгажэйшых у свеце. Цудоўныя палацы, унікальныя помнікі, закаваныя ў граніт набярэжныя, цудоўныя масты, якіх тут каля чатырохсот...

Першае знаёмства з Ленінградам — у дзень прыезду. Марсава поле. Тут пахаваны ўдзельнікі рэвалюцыі і грамадзянскай вайны. Строгі гранітны манумент са словамі Луначарскага: «Не ведаючы імёнаў усіх герояў барацьбы за свабоду, хто кроў сваю аддаў, род чалавечы шануе безыменных...».

Неўскі праспект, цэнтральная вуліца горада. Кожны дом тут — сама гісторыя, далёкая і блізкая. На сцяне аднаго з будынкаў суровыя словы, ад якіх вее вайной: «Гэты бок вуліцы найбольш небяспечны пры артабстрэле». Побач на падстаўцы — букет чырвоных гваздзік. Аб вайне пагадваюць і выбоіны на калонах велічнага Ісакіеўскага сабора. Гэта сляды аднаго з 148.478 снарадаў, выпушчаных гітлераўцамі на Ленінград за час блакады.

Наведванне гістарычных мясцін і музеяў горада, прадугледжанае праграмай практыкі, пачалося з музея У. І. Леніна. Першы экспанат, які сустракае ля ўваходу ў музей, — легендарны бранявік. З яго 3 красавіка 1917 года, вярнуўшыся ў Расію, выступаў на Фінляндскім вакзале Уладзімір Ільіч. Экспазіцыя адлюстроўвае жыццёвы шлях правадыра.

Крэйсер «Аўрора», Смольны... Колькі гавораць гэтыя назвы кожнаму савецкаму чалавеку!

Помнік мужнасці ленінградцаў — Пескароўскія могілкі. Каля мільёна жыццяў абарвала блакада, больш чатырохсот тысяч памёршых у тыя дні пахавана тут. Паяўляюцца слёзы на вачах, калі чытаеш дзённік ленінградскай дзяўчынкі Тані Савічавай, расказаўшай свету аб жудаснай гібелі сваёй вялікай сям'і. Такое нельга забыць...

Праграма нашай практыкі вельмі насычана: за дзень трэба было наведаць некалькі музеяў.

Музей гісторыі рэлігіі і атэізму размяшчаецца ў былым Казанскім саборы. Нам, гісторыкам, многае тут знаёма, але знаходзім і новае, цікавае. Вось, напрыклад, фрагмент насценнага роспісу царквы вёскі Падмоклава Маскоўскай вобласці, які адлюстроўвае не што іншае, як пакуты М. Ю. Лермантава ў пекле. Не па душы, відаць, прыходзілася святым айцам творчасць паэта.

Змрочныя казематы Петрапаўлаўскай крэпасці, былой цэнтральнай палітычнай турмы царскай Расіі. Тры пакаленні рускіх рэвалюцыянераў, пачынаючы з А. М. Радзішчава, былі яе вязнямі. Рэвалюцыянер-народнік Мікалай Кібальчыч за некалькі дзён да пакарання смерцю распрацаваў тут праект рэактыўнага апарата для палёту ў космас. У турэмнай камеры працаваў над раманам «Што рабіць?» Чарнышэўскі.

Змястоўным было знаёмства з экспазіцыяй музея этнаграфіі народаў СССР. Шмат экспанатаў сведчыць аб вялікім кроку, зробленым у сваім развіцці беларускім народам за гады Савецкай улады.

На жаль, усяго толькі два дні было адведзена для знаёмства з Эрмітажам, адной з буйнейшых у свеце скарбонак мастацтва. Карціны славутых Рубенса, Рэмбранта, Веласкеса, Гойі, Ван-Гога, Пікасо, Гагена... Цудоўныя скульптуры Радэна. Хіба могуць яны каго-небудзь пакінуць абыякавым!

Захапляючай была экскурсія па запасніках Эрмітажа. Бясцэннае багацце захоўваецца тут. Сусветна вядомыя знаходкі ў скіфскіх курганах, сярод якіх Салохскі грэбень, Чартамлыкская ваза, залатыя завушніцы, знойдзеныя ў Феадосіі. Для чалавека, улюбёнага ў гісторыю, гэта цэлы цудоўны свет.

Багатай на ўражанні была сустрэча са скарбамі Дзяржаўнага Рускага музея, дзе сабраны работы айчынных майстроў мастацтва. Здзіўляюць творы Рублёва і Дзіанісія, нельга адарвацца ад «Дзявятага вала» і «Хвалі» Айвазоўскага, ад шэдэўраў Брулова, Куінджы, Рэпіна.

Мы не абмяжоўваліся праграмай. Многія з групы наведалі ленінградскія тэатры, г. Пушкін, зрабілі цікавыя падарожжы па ясенінскіх і пушкінскіх месцах горада. Шмат усхваляваных запісаў пакінулі ў кнізе водгукаў музея-кватэры А. С. Пушкіна на Мойцы.

Хутка прайшлі 10 дзён, крыху сумна было развітвацца з Ленінградам, яго набярэжнымі, якія вартуюць магутныя львы, цудоўнымі мастамі, добразычлівымі ленінградцамі. Але мы яшчэ сустрэнемся з табой, Ленінград, абавязкова сустрэнемся.

Уладзімір АРЛОЎ,
студэнт V курса гістфака.

Важную ролю ў падрыхтоўцы будучых журналістаў адыгрывае кафедра стылістыкі і літаратурнага рэдагавання. У яе кабінеце шмат спецыяльнай і метадычнай літаратуры, якая дапамагае падрыхтавацца да практычных заняткаў.

НА ЗДЫМКУ: першакурснікі журфака знаёмяцца на кафедры з навінкамі літаратуры.

Фота А. ПРАНІШНІКАВА.

ЁН БЫЎ НАШЫМ СТУДЭНТАМ...

(Заканчэнне. Пачатак у № 16 за 1975 г.).

13.1.42 г.

З гвардзейскім прывітаннем да вас, дарагія Вася і Надзя!

Вось ужо каля трох дзесяткаў дзён, як я зноў на фронце. Асабліва новага ў мяне нічога няма, а што рабіць на фронце, то вам вядома. Я б на гэтым і скончыў вам пісаць, але вы прасілі мяне, каб я напісаў, як я тут праводжу час. Таму я і напішу крыху аб сваім жыцці на фронце. Апішу сваю першую, як зноў трапіў на фронт, атаку, а калі лічыць з пачатку вайны, то пятую.

Мы прыбылі на фронт і размясціліся на паходнай пазіцыі. Ноч прайшла спакойна, хоць разведчыкі праціўніка і спрабавалі абстраляць нас. Раніцай, да васьмі гадзін, мы заправілі машыну і толькі паспелі гэта зрабіць, як пяхота закрычала нам: «Танкісты, немцы ідуць!». Мы хутка селі на машыны, і тут я ўбачыў немцаў, якія ішлі ў атаку. Вось мы з месца і адкрылі па іх гарматна-кулямётны агонь. У гэтай атацы я знішчыў да 40 немцаў.

На шляху нашага руху быў выкапаны процітанкавы роў. Мы сталі яго аб'язджаць, а ў лесе стаялі танкі і браневікі фашыстаў. І вось калі мы пачалі разварочвацца, каб аб'ехаць роў, з лесу выскачылі тры браневікі праціўніка і адкрылі па нашаму танку агонь. Два з іх я разбіў, г. зн. падпаліў, а трэці ўцёк зноў у лес. У гэты час наш танк падбілі і ранілі камандзіра машыны і матарыста, быў пашкоджаны матор. Наша машына прайшла па інерцыі метраў 30 і спынілася. Па ёй перасталі страляць, таму што яна стала за ўзгорак. І таму, што машына гарэла і страляць з яе нельга было, мы вырашылі пакінуць танк. Узялі з сабой кулямёты, гранаты раненага камандзіра (ён быў паранены ў твар) і пайшлі. Так з горам папалам мы выбраліся з поля бою. Даставілі ў шпіталь камандзіра машыны і матарыста і далучыліся да сваіх. Вось на гэтым і скончылася першая атака. Вельмі было шкада машыны, нашага баявога таварыша. Але я яшчэ адпомшчу. Буду помсціць за ўсё. Няхай яны друкуюць у сваіх газетах імёны сваіх забітых і ад маёй рукі. І гэта яшчэ пачатак. Буду знішчаць гэтых вылюдкаў так, што і газет ім не хопіць друкаваць.

Зараз вы ведаеце з газет, што праціўнік адступае на ўсіх напрамках і кідае ўсё. Вось калі прыйшоў час расплаты гэтым фрыцам і адольфам. А яшчэ маразы даюць ім знаць сябе. Апрануты яны па-летняму. А каб цяплей было, то яны апранаюць сялянскае адзенне. Але і гэта ім не дапамагае. Мы іх б'ём і будзем біць да поўнага іх знішчэння.

З прывітаннем адзін з многіх абаронцаў Масквы. Жадаю ўсяго добрага. Пішыце. Чакаю.

Ваш Уладзімір.

***

1.2.42 г.

Добры дзень, дарагая сястра Надзя!

Зараз знаходжуся ў тыле, крыху патрэбна адпачыць, а потым зноў у бой, біць нямецкіх сабак... Ты мне пісала, што Васіль паехаў у Маскву, а адтуль на фронт, але я не ведаю, дзе ён. Калі ён табе напісаў пісьмо, то прышлі мне яго адрас.

***

30.5.42 г.

Добры дзень, дарагая сястра Надзя!

Вось я зноў знаходжуся на фронце. Пакуль у баях яшчэ не ўдзельнічаю, але магчыма, хутка буду ўдзельнічаць. Вось калі буду ўдзельнічаць у баях, тады напішу больш. Надвор'е тут зараз добрае, але калі прыехаў, то ішлі дажджы. Вельмі многа балот, лясоў, камароў.

Недзе побач са мной знаходзіцца Вася, але я пакуль не ведаю, дзе ён. Бо больш двух месяцаў, як я не атрымліваў ад вас пісем, Надзя.

Жадаю ўсяго добрага. А пакуль да пабачэння. Уладзімір.

***

Гэта было апошняе пісьмо Уладзіміра Фаміна. Як расказваў потым старшы палітрук Графаў, 5 чэрвеня 1942 года танк, на якім ваяваў сяржант Уладзімір Фамін, прарваў абарону праціўніка і паглыбіўся ў яго размяшчэнне. Аднак пяхота не змагла ў той дзень пераследаваць за танкам. Танк быў падбіты нямецкай артылерыяй. Калі ж на другі дзень нашы часці занялі гэты пункт, то ўбачылі побач з падбітым танкам некалькі абгарэлых трупаў.

(Перадрукавана з газеты «Киришский факел», №№ 155, 156 за 1974 г.).

ЯК ЛЮДЗІ ЗДЗЯЙСНЯЮЦЬ МАРУ

Не дзіуна, што на падрыхтоучым аддзяленні можна сустрэць людзей з цікавым мінулым, у якіх за плячамі вялікая працоуная біяграфія. Пра некаторых з іх я хачу расказаць.

Прайшоўшыя пасля заканчэння школы сем гадоў унеслі вялікія змены у жыццё Аліны Клус. Дастаткова сказаць, што яна двойчы выбіралася дэпутатам у Жодзінскі гарадскі Савет. Аліна тры гады была сакратаром камсамольскай арганізацыі на аутамабільным заводзе у Жодзіна. Прыйшла яна туды працаваць токарам, а пасля паспяховага заканчэння аутамеханічнага тэхнікума стала кантралёрам. Аліна— член абласнога і раённага камітэтау камсамола, дэлегат XXV з'езда ЛКСМБ.

Зусім не выпадкова Аліна вырашыла стаць юрыстам. Грамадская праца для яе не толькі абавязак, але і любімая справа. Пастаянная сувязь з людзьмі з'явілася галоунай прычынай далейшага выбару. Юрыст — цяжкая і адказная прафесія, патрабуючая глыбокай зацікауленасці, адданасці сваёй справе, і да усяго гэтага, ускладаючая дадатковыя абавязкі на таго, хто вырашыу прысвяціць сваё жыццё людзям, быць іх верным сябрам і памочнікам. Несумненна, Аліна Клус стане выдатным спецыялістам.

Леанард Краучук пасля васьмі класау пайшоу працаваць на абутковую фабрыку г. Ліды. Хутка ён быу прызваны у армію, папау у сапёрныя войскі. Вярнуушыся у родны горад, Леанард працавау на аутарамонтным заводзе і адначасова вучыуся у вячэрняй школе. Грамадскай дзейнасцю пачау займацца рана. На заводзе яго не раз выбіралі у цэхавы камітэт прафсаюза і заводскі камітэт камсамола. Краучук быу і старшынёй народнага кантролю, займауся спортам: зараз кандыдат у майстры па вольнай барацьбе. Чаму прыйшоу ва універсітэт? Вырашыу, нарэшце, здзейсніць дауней-шую мару — стаць выкладчыкам любімага прадмета— гісторыі.

Акрамя Аліны і Леанарда, на падрыхтоучым аддзяленні займаецца шмат цудоуных рабят. Гады вытворчай працы далі ім добрую загартоуку, мэтанакіраванасць.

Л. ШЧАРАНКОВА.

Пяцікурснікі біялагічнага факультэта здаюць дзяржэкзамен па навуковаму камунізму. У камісіі—старшыя выкладчыкі Т. Пашкоускі, П. Карака, В. Чарнагузаў.

Фота А. ДЫНіКАВА.

У ВНУ КРАІНЫ

ПАТЭНТ З ЗША

✦ Растоускі дзяржауны універсітэт атрымау патэнт са Злучаных Штатау Амерыкі на вынаходніцтва: «Спосаб умацавання зуб'яу зубчастых колау і абсталяванне для яго здзяйснення». Новы спосаб распрацаваны у навукова-даследчым інстытуце механікі і прыкладной матэматыкі, у лабараторыі канструктыунай трываласці.

Патэнтна-прававая абарона новай распрацоукі зроблена з атрымання патэнтаўтрымальнікам (універсітэтам) выключнага права у ЗША на выкарыстанне распрацаванага спосабу і магчымай рэалізацыі зацікауленымі асобамі толькі па ліцэнзіі.

Створаны спосаб умацавання зуб'яу з'яуляецца больш эфектыуным у параунанні з існуючымі спосабамі. У цяперашні час ён рэалізуецца на многіх машынабудаунічых прадпрыемствах нашай краіны.

(«За советскую науку», Ростоускі універсітэт).

ВЫСТУПІЛІ ЛЕПШЫЯ

✦ Студэнцкая навуковая канферэнцыя «Буржуазнай ідэалогіі — рашучы бой» прайшла на ваеннай кафедры Ленінградскага універсітэта. У ёй прынялі удзел студэнты факультэта журналістыкі, філалагічнага, усходняга. У конкурсе на лепшы рэферат удзельнічала больш 200 чалавек.

У гэты дзень кожны, хто прыйшоу у Пакой баявой славы, быу гатовы выступіць з цікавым паведамленнем. З прачытаных дакладау лепшымі былі: «Друк Шпрынгера на службе імперыялізму», «Скажэнне нацыянальнай палітыкі КПСС буржуазнымі ідэолагамі», «Ленін аб ідэалагічнай барацьбе».

(«Ленинградский университет», ЛДУ).

НОВАЯ ДЫСЦЫПЛІНА

✦ У гэтым навучальным годзе студэнты Ленінградскага электратэхнічнага інстытута імя У. І. Ульянава (Леніна) займаюцца па відазмененых вучэбных планах. На усіх факультэтах уведзена новая дысцыпліна — «Навукова - даследчая праца». Павялічаны час заняткау па прымяненню вылічальнай тэхнікі, па пытаннях мікраэлектронікі, па тэорыі кіравання і АСК.

У якасці эксперыменту у плане курса «Арганізацыя вытворчасці» чытаецца цыкл лекцый аб ролі, месцы і задачах вытворчых і навукова-вытворчых аб'яднанняу.

(«Студенческий меридиан»)

КАРЫСНАЯ СУСТРЭЧА

Па устанавіўшайся традыцыі выкладчыкі кафедры дзяржаунага права і савецкага будауніцтва юрыдычнага факультэта (А. А. Галауко, Я. М. Тагуноу, А. Т. Лейзерау, Л. А. Прыходзька, В. П. Сярэбранікау і аутар гэтых радкоу) выехалі у Вільнюс, каб правесці там чарговае сумеснае пасяджэнне з кафедрай дзяржаунага права юрыдычнага факультэта Вільнюскага дзяржаунага універсітэта імя В. Капсукаса.

Пасяджэнне адкрыу загадчык кафедры дацэнт К. А. Лапінскас. У павестку дня была уключана адна праблема: «Арганізацыйныя і вучэбна-метадычныя пытанні падрыхтоукі юрыстау па дзяржауна-прававой спецыялізацыі». Для усебаковага абмеркавання праблемы К. А. Лапінскас прапанавау разгледзець наступныя пытанні:

1) агульныя пытанні арганізацыі дзяржауна-прававой спецыялізацыі;

2) абмен вопытам падрыхтоукі і чытання асобных спецкурсау па дзяржауна-прававой спецыялізацыі;

3) арганізацыя вучэбнай і вытворчай практыкі студэнтау дзяржауна-прававой спецыялізацыі.

У нашым універсітэце ужо пяць гадоу рыхтуюць студэнтау па гэтай спецыялізацыі, а нашы калегі з Вільнюса толькі пачынаюць спрабаваць свае сілы у гэтым. Мы з задавальненнем згадзіліся падзяліцца вопытам.

У сваім выступленні прафесар А. А. Галауко сказау: «Пяць-шэсць год таму назад паміж нашымі кафедрамі устанавіліся добрыя узаемаадносіны, а цяпер такія адносіны устанауліваюцца паміж нашымі універсітэтамі: нядауна паміж імі заключаны дагаворы. Хутка будуць заключаны дагаворы і паміж нашымі факультэтамі.

На сустрэчы у 1974 годзе мы абмяркоувалі такія актуальныя праблемы, як методыка правядзення семінарскіх заняткау па дзяржауна-прававых дысцыплінах; аб формах сувязі кафедр з дзяржаунымі органамі.

Цяпер скажу некалькі слоу аб тым, як пачала здзяйсняцца на нашым факультэце дзяржауна-прававая спецыялізацыя, якія пры гэтым у нас узніклі праблемы і як мы іх вырашалі.

Мы спадзяваліся, што дзяржауна-прававая спецыялізацыя перарасце на нашым факультэце у аддзяленне савецкага будауніцтва. Але гэтага не атрымалася. Калі раней, напрыклад, у 1972 годзе, у нас спецыялізавалася 50 студэнтау, то зараз іх толькі 35. Мы распрацавалі і увялі 8 спецкурсау, рыхтуем, на наш погляд, нядрэнных спецыялістау, а вось пры размеркаванні іх сустракаемся з вялікімі цяжкасцямі. Як відаць, з такімі цяжкасцямі сустрэнецеся і вы.

— Мы не баімся таго, што нашы выпускнікі не будуць размеркаваны на работу у Саветы,—пачау сваю прамову К. А. Лапінскас.—І вось чаму. Вялікую дапамогу у гэтай справе нам аказваюць Прэзідыум Вярхоунага Савета і Савет Міністрау Літоускай ССР. Яны зацікаулены, каб у мясцовых органах дзяржаунай улады нашай рэспублікі на кіруючых пасадах былі юрысты. Так, Савет Міністрау Літоускай ССР зрабіу пералік пасад у выканкомах мясцовых Саветау, якія павінны займаць асобы з вышэйшай юрыдычнай адукацыяй. З улікам патрабаванняу гэтай пастановы мы з 1974 навучальнага года пачалі рыхтаваць спецыялістау па дзяржаунаму праву. Жадаючых было многа, але мы узялі пакуль 15 чалавек.

У працэсе абмену думкамі мы высветлілі і шэраг іншых цікавых пытанняу. Напрыклад, тое, што выкладчыкі кафедры дзяржправа Вільнюскага універсітэта чытаюць такія ж спецкурсы, як і мы, аднак некаторыя з іх выкладаюцца у больш шырокім плане. Так, мы чытаем для студэнтау спецкурс «Прававая ахова прыроды у СССР», а нашы калегі — спецкурс «Прававая ахова акружаючага асяроддзя».

На нашай кафедры для студэнтау-завочнікау чытаецца невялікі спецкурс (16 гадзін) «Органы народнага кантролю у СССР», выкладчыкі ж кафедры дзяржправа Вільнюскага універсітэта чытаюць спецкурс «Дзяржауны кантроль у СССР» (32 гадзіны), у які уваходзіць асобным раздзелам і народны кантроль у СССР як адзін з відау кантролю.

У нас чытаецца невялікі спецкурс «Асновы навукі кіравання», у Вільнюскім універсітэце чытаецца спецкурс (32 гадзіны) «Асновы сацыяльнага кіравання, у які уваходзяць асобным раздзелам і «Асновы навукі кіравання».

На кафедры дзяржаунага права Вільнюскага універсітэта у гэты час чытаецца 8 спецкурсау па дзяржауна-прававой спецыялізацыі, а у недалёкім часе іх будзе 10. Думаецца, што усё гэта дазволіць паспяхова рыхтаваць спецыялістау для работы у органах дзяржаунай улады і кіравання.

Шэраг спецкурсау выкладчыкі кафедры дзяржправа Вільнюскага універсітэта чытаюць і для студэнтау, якія спецыялізуюцца на іншых кафедрах. Але яны пакуль не прадугледзелі выкладанне такіх спецкурсау, як «Саветы і грамадскія арганізацыі» і «Справаводства у мясцовых Саветах».

На пасяджэнні выявілася, што як у нас, так і у нашых калег не хапае метадычных матэрыялау па спецкурсах. Аднак выкладчыкі Вільнюскага універсітэта ужо узяліся за вырашэнне гэтай праблемы.

Дацэнт П. В. Петкявічус піша дапаможнік па спецкурсу «Адміністрацыуная адказнасць у СССР», ст. выкладчык А. П. Марцыёнас — дапаможнік па спецкурсу «Прававая ахова акружаючага асяроддзя». Сумеснымі намаганнямі яны рыхтуюць дапаможнік «Арганізацыя работы у мясцовых Саветах», «Зборнік нарматыуных актау па адміністратыунай адказнасці» і шэраг іншых дапаможнікау. Гэта паведамленне прымусіла нас сур'ёзна задумацца і перагледзець планы падрыхтоукі вучэбных дапаможнікау для студэнтау дзяржауна-прававой спецыялізацыі.

З вялікай увагай было выслухана выступленне дацэнта А. Т. Лейзерава, які расказау, што у працэсе выкладання спецкурса «Дзейнасць мясцовых Саветау па кіраунііцтву галінамі народнай гаспадаркі і культуры» ён выкарыстоувае розныя формы замацавання матэрыялу — наведванне са студэнтамі сесій Вярхоунага Савета БССР, мясцовых Саветау і разбор іх на семінарскіх занятках, наведванне аддзелау Прэзідыума Вярхоунага Савета і Савета Міністрау БССР.

Карысная размова адбылася і па трэцяму пытанню — арганізацыя вучэбнай і вытворчай практыкі студэнтау, якія спецыялізуюцца на кафедры дзяржправа.

Мы расказалі аб тых цяжкасцях, з якімі сустрэліся пры кірауніцтве вытворчай практыкай студэнтау дзённай і завочнай форм навучання.

Студэнты, якія спецыялізуюцца на кафедры дзяржаунага права Вільнюскага універсітэта, хаця у іх і не уведзена дзяржауна-прававая спецыялізацыя, праходзяць вытворчую практыку і у Саветах. Перш за усё, у адрозненне ад арганізацыі вытворчай практыкі студэнтау дзяржауна-прававой спецыялізацыі на юрфаку нашага універсітэта, дзе студэнтау пасылаюць на практыку у міністэрствы і цэнтральныя ведамствы (а там няма умоу для праходжання практыкі) вільнюскія калегі арганізуюць практыку толькі у выканкомах раённых Саветау дэпутатау працоуных. Прычым, адпаведна праграме, студэнты пачынаюць практыку з агульнага аддзела выканкома (5 дзён), затым на працягу 10 дзён вывучаюць у аргінструктарскім аддзеле дзейнасць загадчыка і інструктарау і толькі пасля гэтага пераходзяць у аддзел унутраных спрау і у другія аддзелы выканкома, туды, дзе напэуна будуць працаваць будучыя спецыялісты.

Думаецца, што такое вырашэнне пытання аб праходжанні практыкі у Саветах, яе паслядоунасць прыймальна і для нас.

П. ГРЫНКІН.

КУПАЛАЎСКАЕ СЛОВА Ў ЗМАГАННІ

У першыя ж дні вайны Мінск адчуў на сабе жахі фашысцкіх бамбардзіровак. Многія кварталы былі зруйнаваны, ператвораны ў папялішчы.

23 чэрвеня 1941 года Я. Купала разам з многімі мінчанамі пакінуў горад. Спачатку ён накіраваўся на сваю дачу ў Ляўкі пад Оршай, а потым, 30 чэрвеня — у Маскву.

У пакоі гасцініцы «Масква», дзе нейкі час жыў і працаваў Я. Купала, было заўсёды шумна і мнагалюдна. Да паэта ішлі супрацоўнікі газет, пісьменнікі, артысты, мастакі. Адны з мэтай атрымаць матэрыялы для газет, другія — проста пагутарыць. Тут Купалу наведалі пісьменнікі С. Гарадзецкі, Б. Емяльянаў, Б. Ірынін, І. Барашка і іншыя.

Як гаворыць Б. Емяльянаў, Купала быў настроены ваяўніча. Ён гарэў жаданнем як мага хутчэй аддаць свае сілы і здольнасці барацьбе з ворагам. Неўзабаве ў газеце «Известия» з'явіўся палымяны артыкул Купалы «Узнялася Беларусь». Народны паэт пісаў, што не ўдасца фашыстам запалохаць беларускі народ, як не ўдасца ніякімі здзекамі і ашуканствамі паралізаваць яго волю да барацьбы за шчасце і свабоду.

«Належную сустрэчу падрыхтавала Беларусь фашысцкім варварам у кожным сваім лесе, у кожным сваім сяле», — гаварыў паэт.

Вялікі гуманіст, носьбіт праўды і любві да чалавецтва, Янка Купала бачыць адзіна правільны шлях, па якім можна прыйсці да перамогі, — гэта бязлітаснае знішчэнне фашысцкіх захопнікаў, нястомная помста ворагу.

17 ліпеня 1941 года ў газеце «Известия» Купала змясціў артыкул «Не будзе беларус нявольнікам нямецкіх баронаў». Побач са сцвярджэннем патрыятычных ідэй ён выкрывае фашызм, яго ідэалогію, яго бесчалавечныя планы.

У гэты ж час Янка Купала разам з Якубам Коласам піша баявы, напоўнены верай у перамогу над ворагам «Зварот да беларускага народа», які быў выдадзены асобнай лістоўкай і распаўсюджваўся на акупіраванай беларускай зямлі.

У артыкуле «Германскі фашызм — злейшы вораг беларускага народа», змешчаным у «Правде» 18 ліпеня 1941 года, Купала асуджаў авантурыстычныя планы нямецка-фашысцкіх захопнікаў, накіраваныя на эканамічнае закабаленне і гвалтоўнае далучэнне Савецкай Беларусі да трэцяга рэйха.

Вершы ваеннага часу належаць да лепшых узораў вершаванай публіцыстыкі. Купала заклікаў да ўсенароднай партызанскай вайны ў часова акупіраванай Беларусі. Так, у вершы «Паўстаў народ» ён гаворыць, што на барацьбу з заклятым ворагам узняліся ўсе народы Савецкага Саюза і што яны гатовы да канца змагацца за сваю Айчыну. У вершы «Грабежнік» паэт з вялікім майстэрствам выкрывае чалавеканенавісніцкую сутнасць фашызму, паказвае, што ён прынёс народам Еўропы галечу, смерць і рабства.

Вялікай мастацкай сілы дасягнуў Я. Купала ў вершы «Беларускім партызанам». Верш быў адразу ж перакладзены на рускую мову і ў выглядзе лістоўкі распаўсюджваўся на акупіраванай тэрыторыі. Твор гэты быў змешчаны ў многіх партызанскіх газетах, перапісваўся ў сшыткі і блакноты, завучваўся воінамі напамяць. Як і славутая песня А. Аляксандрава «Священная война», як твор К. Сіманава «Забі яго», верш Я. Купалы «Беларускім партызанам» выклікаў у савецкіх людзей яшчэ большую нянавісць да акупантаў.

Вобраз маці-Радзімы, вобразы салдата і партызана становяцца асноўнымі ў творчасці Купалы ваеннага часу.

У артыкуле «Радзіма кліча да помсты» Я. Купала піша: «У нашай свяшчэннай барацьбе з заклятым ворагам — нямецкім фашызмам — ваюе кожны дом, кожнае дрэва, кожны узгорак. Камяні ўстаюць, каб забіць ворага, рэкі выходзяць з берагоў, каб патапіць яго, зямля расступаецца, каб праглынуць яго».

За час знаходжання ў Печышчах (пад Казанню) Купала піша такія артыкулы, як «Кліч да беларускага народа», «Беларускаму народу», «Край мой родны», «Мой любімы народ».

У сакавіку 1942 года ў Казані праходзіла чарговая сесія АН БССР. З вялікай цікавасцю ўдзельнікі праслухалі даклад Я. Купалы «Айчынная вайна і беларуская інтэлігенцыя».

Цвёрда і непахісна верыў Купала ў надыходзячую перамогу. Гэта яго вера яскрава выявілася ў вершы «Зноў шчасце будзем мець і волю»:

Ачысцім нашы лес
і поле
Ад Гітлера, ад яго
бандаў.
Зноў будзем шчасце
мець і волю
У сваіх адноўленых
прысадах.

У гэтыя дні, святкуючы 30-годдзе вялікай Перамогі, мы з удзячнасцю прыгадваем нашага народнага песняра, слова якога таксама набліжала пераможную вясну.

А. МАРГАЙЛІК,
член гуртка гісторыі і тэорыі беларускай літаратуры філфака.

ЮРЫДЫЧНАЯ КАНСУЛЬТАЦЫЯ

ДАПАМОГА НА ДЗЯЦЕЙ

У сувязі са шматлікімі пытаннямі аб умовах і парадку назначэння дапамогі на дзяцей малазабяспечаным сем'ям мы друкуем артыкул аспіранта кафедры грамадзянскага працэсу і працоўнага права юрыдычнага факультэта І. КАЛЯДКІ.

У адпаведнасці з Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 25 верасня 1974 года «Аб уводзенні дапамогі на дзяцей малазабяспечаным сем'ям» з 1 лістапада 1974 года ўведзены дапамогі на дзяцей сем'ям, у якіх сярэдні даход на члена сям'і не перавышае 50 рублёў у месяц. Дапамога назначаецца і выплачваецца ў размеры 12 рублёў у месяц на кожнага з дзяцей да дасягнення імі 8-гадовага ўзросту.

Дапамога на дзяцей назначаецца маці па месцу яе работы або вучобы. Калі маці не працуе і не вучыцца, дапамога назначаецца ёй па месцу работы, службы або вучобы мужа.

Пытанні назначэння дапамогі абмяркоўваюцца спецыяльнай камісіяй, якая ў нашым універсітэце створана ў лістападзе 1974 года. Заявы ў камісію па назначэнню дапамогі падаюцца ад імя маці. Заявы прымаюцца ў пакоі № 1 па вуліцы Бабруйскай, 9, па аўторках з 9 да 13 гадзін і па пятніцах з 14 да 18 гадзін. Тут жа можна атрымаць кансультацыю аб парадку афармлення дакументаў і па іншых пытаннях, звязаных з назначэннем дапамогі на дзяцей.

Да заявы аб назначэнні дапамогі на дзяцей павінны быць прыкладзены:

1) даведка домакіраўніцтва, жыллёва-эксплуатацыйнай канторы, каменданта інтэрната ці выканаўчага камітэта Савета дэпутатаў працоўных з месца пражывання аб саставе сям'і з указаннем прозвішча, імя, імя па бацьку, сваяцкіх адносін кожнага з членаў сям'і і роду іх занятку;

2) копія пасведчання аб нараджэнні дзяцей;

3) даведка аб даходах кожнага з членаў сям'і за студзень—снежань 1974 года.

Для атрымання нехапаючых дакументаў заяўшчыку даецца 3-месячны тэрмін. Калі ён за гэты тэрмін аформіў усе дакументы, дапамога назначаецца з месяца падачы заявы і да канца каляндарнага года незалежна ад змены даходаў у 1975 годзе.

Дапамога на 1976 год будзе назначацца пасля падачы заявы па даных аб даходзе сям'і за 1975 год.

Пры перамене месца работы, вучобы, службы атрымальнік дапамогі павінен у заяве на імя камісіі ўказаць адрас месца работы, і дапамога яму будзе выплачвацца па новаму месцу работы.

Выплата дапамогі праводзіцца пасля прадстаўлення нехапаючых дакументаў 3—5 чысла кожнага месяца за прайшоўшы месяц.

ЗДЫМАЮЦЬ ФОТААМАТАРЫ

Фота Т. САХАШЧЫК і А. ПЕРХАРОВІЧ.

СУСТРЭЧА З ПАЭЗІЯЙ АБ МУЖНЫХ

Нядаўна на падрыхтоўчым аддзяленні адбылася сустрэча з беларускімі паэтамі Алегам Лойкам, Генадзем Бураўкіным і Міколай Аўрамчыкам. Нельга было застацца абыякавым, праслухаўшы іх вершы, паэмы, балады, прысвечаныя вайне. Верш А. Лойкі «Маці», балада «Юнак быў з-пад Слоніма», новыя паэтычныя творы «Партызанскія сцягі», «Выток», «Жніво» М. Аўрамчыка, паэма Г. Бураўкіна «Хатынскі снег», верш «Памяці Пабла Неруды» і іншыя вельмі спадабаліся слухачам.

Н. ЗАЙМІСТ.

ПАРАДЫ СТУДЭНТАМ АБ ХАРЧАВАННІ

Зняважлівыя адносіны да распарадку харчавання ў студэнцкім асяроддзі сустракаюцца часта. Снеданне, якое праглынута ўсухамятку, бутэрброд ці піражок на абед і сытная вячэра — так харчуюцца нямала юнакоў і дзяўчат. Бязладныя адносіны да сябе яны растлумачваюць сваёй загружанасцю, нежаданнем паўнець і г. д. Але праяўляецца ў гэтым толькі адно — неразуменне важнасці правільнага харчавання, адсутнасць асабістай арганізаванасці.

Як бы ні быў загружаны ў студэнта вучэбны дзень, наладзіць правільны рэжым харчавання не толькі можна, але і неабходна. Аматарам есці «на бягу», за кнігай, успрымаючы ежу як неабходны абавязак, карысна памятаць што няправільнае харчаванне аслабляе арганізм, павышае яго ўспрымальнасць да розных захворванняў, зніжае працаздольнасць. Той, хто не прызнае правіл ежы, з гадамі звычайна расплачваецца набытымі хранічнымі захворваннямі страўніка. І не толькі з гадамі. Гастрыты, язвы страўніка, малакроўе — частыя хваробы ўжо ў студэнцкім узросце.

Як правільна студэнту патрэбна арганізаваць харчаванне? Юнакам і дзяўчатам, якія жывуць у інтэрнатах ці на кватэрах, лепш за ўсё харчавацца ў студэнцкіх сталовых.

Многія студэнты аддаюць перавагу харчаванню ў інтэрнатах, аб'ядноўваючыся пры гэтым у невялікія групы. Перавага такога харчавання—у эканоміі часу і магчымасці задаволіць асабістыя густы. Раім выкарыстоўваць паўфабрыкаты і кансерваваныя харчовыя прадукты. Гэта значна паскарае і аблягчае прыгатаванне ежы.

Асартымент такіх прадуктаў, якія прапануюцца гандлёвай сеткай, дастаткова разнастайны. У прадуктовых і кулінарных магазінах можна купіць адбіўныя і рубленыя катлеты, шніцэлі, біфштэксы, шашлыкі, рыбнае філе або гатовыя кулінарныя вырабы — мясныя рулеты, паштэты, рыбу.

У якасці гарніру да іх прыгатаўляюць бульбу, крупяныя і макаронныя вырабы. Можна выкарыстоўваць і кансерваваную гародніну—фасолю, зялёны гарошак, салянку гародніннную, салаты і рагу з гародніны. Вельмі добрыя, на наш погляд, розныя канцэнтраты як першых, так і другіх, трэціх страў, выбар якіх у гандлёвай сетцы таксама дастаткова вялікі. Карыснымі і хуткагатуемымі з'яўляюцца сасіскі, сардэлькі, розныя каўбасныя вырабы, яйкі. У рацыён студэнта абавязкова павінны ўваходзіць малако, кефір, тварог, цвёрдыя сыры. Яны маюць высокія смакавыя якасці і пажыўную каштоўнасць. Яшчэ Паўлаў ацаніў малако як ежу, прыгатаваную самой прыродай, якая вызначаецца лёгкім засваеннем і пажыўнасцю ў параўнанні з іншымі відамі ежы.

Адной з важнейшых умоў рацыянальнага харчавання з'яўляецца правільнае размеркаванне і падбор страў на працягу дня. Нашаму арганізму вельмі важна, як паядаецца ежа — у адзін або некалькі прыёмаў. Найбольш рацыянальна есці чатыры разы ў дзень.

Патрэбна кіравацца таксама агульнымі правіламі. Найбольш пажыўным павінен быць сняданак студэнта. Бо калорыі, якія паступаюць раніцай у арганізм, павінны пакрываць затраты, што звязаны з работай першай палавіны дня. А яна ў студэнтаў, як правіла, вельмі напружаная. Падрыхтоўка снедання не патрабуе многа часу, калі прадукты падрыхтаваць з вечара. Снеданне можа складацца з мяса або рыбы ў вараным або жараным выглядзе, пажадана з гарнірам, чаю, какао, кавы, малака або кефіру з булкай. У меню снедання можна ўключаць такія прадукты, як яйкі, сыр, смятана, тварог. Можна рэкамендаваць на снеданне таксама кашу (грэчневую, манную, прасяную, аўсяную) з малаком ці маслам.

Часта студэнты спасылаюцца на тое, што раніцай есці не хочацца. Дрэнны апетыт раніцай нярэдка звязаны з тым, што снеданне пачынаецца амаль адразу ж пасля прабуджэння, калі арганізм яшчэ не поўнасцю вызваліўся ад соннага стану. Устаньце на мінут 20 раней звычайнага, энергічна зрабіце зарадку, вытрыцеся мокрым ручніком. За гэты час з'явіцца апетыт. А, зарадзіўшыся бадрасцю, паснедаўшы, вы да заняткаў заўсёды прыступіце поўнымі сіл і энергіі.

Праз 3—4 гадзіны, у перапынку паміж заняткамі, патрэбна выкраіць час для другога снедання. У яго можна ўключыць гарачую страву, пажадана гароднінную, бутэрброды і чай, каву, какао ці малако. Можна рэкамендаваць сасіскі і сардэлькі. Калі ў памяшканні, дзе вы займаецеся, ёсць буфет, перакусіць можна там. Калі ж няма, захапіце другі сняданак з сабой з дому. Месца ён многа не зойме, а захавае вам працаздольнасць і добры настрой.

Абедаць лепш за ўсё праз некаторы час пасля заканчэння заняткаў, пасля невялікай прагулкі. Гэта садзейнічае адпачынку і паяўленню апетыту. Абед мэтазгодна пачаць з закускі — салату, вінегрэту, фаршыраванай гародніны і г. д. Першая страва абавязковая. Выключаць яе з абедзеннага меню нельга, у ёй знаходзяцца экстрактыўныя рэчывы, якія ўзбуджаюць сакрэцыю страўнікавых залоз. Страўнікавы сок, што выдзеліўся пад іх дзеяннем, добра змочвае праглынутую ежу, беручы з яе ўсё неабходнае для арганізма.

Вячэра павінна быць больш лёгкай, чым снеданне і абед. Не патрэбна ўжываць на вячэру многатлушчавыя прадукты (сала, ветчыну, тлустыя каўбасы, смятану). Яны ўскладняюць дзейнасць органаў. А гэта перашкаджае нармальнаму сну. У народзе гавораць: «Соладка есці, ды дрэнна спаць». На вячэру можна рэкамендаваць гародніныя салаты, запяканкі, яешню, бутэрброды, чай, фруктовыя сокі, кефір ці прастаквашу.

Старайцеся як мага больш рабіць разнастайным сваё меню. Помніце, што наш арганізм патрабуе не толькі таго, каб ежа знімала пачуццё голаду, але і папаўняла энергетычныя затраты, утрымлівала ў сабе дастатковую колькасць бялкоў, тлушчаў, вугляводаў, мінеральных солей, вітамінаў. Пры недахопе іх наступаюць непажаданыя змяненні ў абменных працэсах арганізма, а гэта можа прывесці да сур'ёзных вынікаў.

Пры адсутнасці халадзільнікаў вялікае значэнне мае правільнае захаванне харчовых прадуктаў. У цёплы час прадукты, якія хутка псуюцца, патрэбна набываць не больш як на адзін дзень. Хлеб і іншыя прадукты добра захоўваць у поліэтыленавых мяшочках.

Студэнты павінны памятаць, што рацыянальнае харчаванне з'яўляецца залогам моцнага здароўя ў будучым. А здароўе лягчэй зберагчы, чым аднавіць.

Г. ЛАЎРЫНЕНКА,
кандыдат медыцынскіх навук.

«Белорусский университет»—орган парткома, ректората, месткома, комитета комсомола и профкома Белорусского ордена Трудового Красного Знамени государственного университета им. В. И. Ленина. На белорусском языке.

Газета выходзіць па чацвяргах. Тыраж 2 000 экз. Аб'ём — 1 друк. ар. АТ 00261 Заказ № 814.

Рэдактар А. А. ДЗЕРАШ.

Наш адрас: Мінск, Універсітэцкі гарадок, геаграфічны корпус, п. 14. Тэлефон 22-07-19. Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.